

Коломієць О. Л.

*аспірант кафедри маркетингу і логістики,
Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-593-1-35>

ДОСЛІДЖЕННЯ НАПРЯМІВ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) аграрних компаній – це добровільний внесок компаній у розвиток суспільства, що виходить за рамки їхнього основного бізнесу. Вона охоплює екологічні, соціальні та економічні аспекти, які компанії враховують у своїй діяльності [4]. Аграрні підприємства, що інтегрують принципи соціальної відповідальності у свою щоденну діяльність, здатні підвищити рівень довіри з боку споживачів, сприяти сталому розвитку сільських громад, зберегти природні ресурси та підвищити власну конкурентоспроможність на внутрішньому та міжнародному ринку.

Імплементация КСВ в агропромисловому секторі України детермінується сукупністю чинників, зокрема: зростаючими вимогами суспільства щодо екологічних та етичних аспектів виробництва, посиленням нормативно-правових стандартів, а також глобальними тенденціями сталого розвитку. Крім того, сучасні агропідприємства стикаються з викликами щодо зміни клімату, соціальною нерівністю та необхідністю збереження біорізноманіття. Це вимагає від суб'єктів господарювання системного та адаптивного підходу до управління ресурсами, а також ефективної взаємодії з місцевими громадами, що є необхідною умовою для забезпечення довгострокової стійкості та конкурентоспроможності.

З метою дослідження КСВ-діяльності агропромислових підприємств нами проаналізовано 10 провідних агрохолдингів України, які потрапили у ТОП-10 за результатами Ukrainian Business Award [1]: Kernel, МХП, Нібулон, LNZ Group, Ukrlandfarming PLC, Astarta-Kyiv, Agroprosperis, Епіцентр Агро, Контінентал Фармерз Груп, Холдинг АгроВіста.

Майже усі із досліджених та проаналізованих агрохолдингів оприлюднюють нефінансову звітність на власних офіційних сайтах

(окрім Холдинг АгроВіста), що дає змогу проаналізувати Цілі сталого розвитку (ЦСР), які реалізуються кожним агрохолдингом та пріоритети напрямків КСВ.

Нефінансова звітність – це звіти компаній, що містять інформацію як про результати економічної діяльності, так і про соціальні та екологічні показники. Вона належить до складу нового інструментарію управління та оцінки діяльності підприємств не лише в Україні, але й у міжнародному економічному просторі [2]. Основною причиною її виникнення стала вимога стейкхолдерів у розкритті інформації щодо діяльності підприємств, яка впливає на суспільство та довкілля.

Формування нефінансової звітності в Україні трансформується у стратегічну необхідність, що зумовлено потребою задоволення запитів стейкхолдерів та дотримання вимог сталого розвитку. Згідно з науковими підходами, така звітність мінімізує репутаційні ризики та підвищує інвестиційну привабливість суб'єктів господарювання. Активізація цього процесу на вітчизняному ринку безпосередньо корелює з необхідністю адаптації до міжнародних стандартів і регламентів [3; 5].

Результати дослідження засвідчили значну диференціацію провідних агрохолдингів України за ступенем інтеграції Цілей сталого розвитку у корпоративні стратегії та дали змогу встановити пряму залежність між комплексністю впровадження принципів КСВ, прозорістю нефінансової звітності та участю компаній у глобальних ініціативах.

Так, компанії «Астарта-Київ» та Kernel демонструють найбільш збалансований підхід, охоплюючи економічний, соціальний та екологічний вектори розвитку. Високий рівень залученості також характерний для МХП та «Нібулон», які акцентують увагу на соціальних інвестиціях, енергоефективності та інноваційному партнерстві.

Інші агрохолдинги, такі як LNZ Group, Ukrlandfarming, «Агропросперіс», «Епіцентр Агро», Continental Farmers Group та «АгроВіста», реалізують вибірковий підхід до КСВ. Їхня активність зосереджена переважно на окремих соціально-економічних цілях (ЦСР 8, 9, 11, 15, 16), тоді як екологічні та інституційні аспекти реалізуються менш системно.

На основі проведеного дослідження ЦСР, які імplementовані у КСВ-діяльність агрохолдингів, було визначено основні напрями КСВ, які реалізуються у агросфері України (табл. 1).

Наявний розрив у глибині впровадження ЦСР обумовлює необхідність удосконалення національної нормативної бази та посилення

вимог до нефінансової звітності. Активізація галузевого партнерства є критичною умовою для повноцінної інтеграції Цілей сталого розвитку в агропромисловий комплекс України, що буде сприяти підвищенню його глобальної конкурентоспроможності.

Таблиця 1

Основні напрями КСВ агропромислових підприємств України та заходи, що за ними реалізуються

Напрями КСВ	КСВ-заходи
1	2
Турбота про довкілля	<ul style="list-style-type: none"> – екологічно стійке та раціональне використання природних ресурсів, підвищення екологічної ефективності; – застосування регенеративних агротехнологій для покращення агроекологічних показників ґрунту; – мінімізацію обробітку ґрунту, використання технологій strip-till та Verti till; – використання сидератів для збереження структури ґрунту та його збагачення, а також застосування біопрепаратів та інгібіторів нітрифікації для зменшення викидів від добрив; – енергоефективність: виробництво «зеленої» електроенергії та її використання на виробництвах – приєднання до ініціативи Science Based Targets Initiative (SBTi) та розрахунок вуглецевого сліду продукції для зменшення викидів парникових газів; – впровадження екологічно чистих технологій; – впровадження систем управління відходами.
Турбота про громаду	<ul style="list-style-type: none"> – соціальні інвестиції у благоустрій, медичні та освітні заклади, культуру та інфраструктуру сільських громад; – програми підтримки фермерів та сільськогосподарських виробників; – підтримка соціальних проєктів, розвиток спорту, турбота про здоров'я місцевих мешканців, інвестиції в освітні проєкти та програми розвитку; – соціальна підтримка евакуйованим, тимчасово переселеним особам та молодим батькам; – відбудова та розвиток регіонів постраждалих від окупації та військових дій.

1	2
Турбота про співробітників	<ul style="list-style-type: none"> – створення нових робочих місць, інвестиції у модернізацію виробництва, забезпечення стабільності та гідних умов праці, гідна оплата праці; – навчання та підвищення кваліфікації працівників для адаптації до змін та роботі з інноваційними технологіями; – фінансова підтримка працівників, котрі вступили до лав Збройних Сил України; – підтримка працівників, що постраждали від бойових дій, а також підтримка при народженні дитини; – турбота про здоров'я та безпеку працівників; – інвестиції у розвиток кар'єри працівників через інститут внутрішніх тренерів та семінари з розвитку компетенцій, таких як стратегічне мислення та відповідальність.
Допомога під час війни	<ul style="list-style-type: none"> – фінансова підтримка Збройних Сил України; – фінансова підтримка ветеранів та працівників, мобілізованих до ЗСУ; – працевлаштування ветеранів та інвалідів; – участь у відбудові постраждалих регіонів; – допомога постраждалим від війни громадянам.

Література:

1. Ukrainian Business Award. Рейтинг Кращих Агрохолдингов Україна від Ukrainian Business Award. 2024. URL: <https://uba.top/agricultural-holdings-of-ukraine/>
2. Zhuk V., Zamula I., Liudvenko D., Popko Ye. Development of non-financial reporting of agricultural enterprises of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2020. Vol. 6. № 4. P. 76–89. URL: <https://are-journal.com>
3. Баськов, О. Нефінансова звітність та сталий розвиток аграрного сектору в Україні. URL: <https://agroportal.ua/ua/views/blogs/nefinansovaya-otchetnost-i-ustoichivoe-razvitie-agrarnogo-sektora-v-ukraine/>
4. Гарбар, Ж. Практики корпоративної соціальної відповідальності в аграрному секторі України. *ECONOMIC SCIENCES. Colloquium-journal*. 2020. № 22 (74). С. 55–68. DOI: 10.24411/2520-6990-2020-12118
5. Замула І., Іщенко А. Нефінансова звітність аграрних підприємств України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 2 (96). С. 54–60.